

► Varsseveldse schrijft boek over dementerende moeder

Door Popje is mama niet meer alleen

De ziekte van Alzheimer is een sluipmoordenaar.

Ria Tuenter uit Varsseveld legde het ontluisterende proces bij haar dementerende moeder vast in een indrukwekkend boek: 'Mam raakt kwijt'.

Erik Hagelstein

Varsseveld

Even sober als doeltreffend beschrijft Ria Tuenter (1962) in haar boek hoe haar moeder in een paar jaar tijd verandert van een sterke en zelfstandige vrouw in een hulpbehoefend en kwetsbaar mensje. Ze leeft in verschillende fantasiewerelden, waarvan de contouren stammen uit haar verleden.

"Ik heb het heel moeilijk gehad met dat proces", zegt Tuenter, communicatieadviseur van de gemeente Oude IJsselstreek en tekstschrijver. "In het begin probeerde ik haar constant te corrigeren. Bijvoorbeeld als ze vroeg: 'Wanneer komen mijn papa en mama weer eens langs?' Tot de huisarts zei: 'Ga maar mee in haar werkelijkheid. Dat is geen liegen, we noemen dat valideren.' Vanaf dat moment ging het beter."

Voor het zover is gaan de naasten van Pe Hengeveld – ze viert morgen haar 83ste verjaardag – door een hel. Zeker oudste dochter Ria moet het ontgaan, als moeder steeds verwaderd raakt. Ze woont nog zelfstandig, maar dat wordt onhoudbaar. "Ze belde soms tien tot vijftien keer per dag. Ze was haar portemonnee kwijt, de verwarming deed het niet meer, het eten was aangebrand. Ik kon het niet meer aan, raakte overspannen en heb hulp gezocht. Daar heb ik veel aan gehad."

Haar eerste verhaal over de ziekte van haar moeder schrijft Tuenter voor een verhalenwedstrijd in de bijlage van deze krant waarin journalist Hugo Borst zijn ervaringen met zijn dementerende moeder beschrijft. Het leidt tot een welkijnse column in Oude IJsselstreek Vizier en uiteindelijk, met hulp van vriendin en eindredacteur Joyce de Schepper, tot een verhalenbundel.

De anekdotes en observaties zijn soms hilarisch, vaker nog hartverscheurend. En ook voor mensen die geen ervaring hebben met dementie heel herkenbaar. Wat Tuenter beschrijft is een rouwproces. Ze raakt haar moeder kwijt, al is die nog in leven. „Eigenlijk heb-

▲ Pe Hengeveld met haar Popje.

▲ Ria Tuenter, schrijver van het boek 'Mam raakt kwijt'. „Vreselijk, wat voelde ik me een slechte dochter.” FOTO'S JAN VAN DEN BRINK

ben de rollen zich omgedraaid. Ik ben nu haar moeder, zij is een kind geworden.”

Traumatisch is het moment, nu vijf jaar geleden, dat moeder naar verpleeghuis Den Es in Varsseveld moet. Praten is zinloos, haar man-

keert immers niks en ze heeft, mocht iemand daaraan twijfelen, de bovenkamer nog in perfecte conditie. Als ze naar haar nieuwe kamer wordt gebracht en duidelijk wordt dat ze haar geliefde huis in Varsseveld nooit meer ziet, ontsteekt ze in woede en maakt haar kinderen bittere verwijten.

„Ik schiet nog steeds vol als ik hierover praat”, zegt de auteur. „Vreselijk, wat voelde ik me een slechte dochter. Natuurlijk weet ik verstandelijk dat het echt niet anders kon. Maar je bent opgegroeid met het idee dat je je ouders zo iets niet aandoet.”

Het korte termijngedachten van mevrouw Hengeveld is weg. Stemmingswisselingen zijn aan de orde van de dag. Binnen een half

uur kan intens verdriet omslaan in euforische blijdschap. Communicatie is schier onmogelijk. Ria en haar zus Ina besluiten op enig moment een antroposofische pop voor hun moeder te kopen. Ze was altijd dol op kinderen en wie weet heeft het cadeau een positief effect.

Het blijkt een schot in de roos. Moeder vertroetelt Popje, een andere naam geven heeft geen zin, want die kan ze niet onthouden. Ze praat met haar kindje, verschoont het en het slaapt in een wiegje naast haar bed. De eerste reactie van de ontvangstster snijdt haar dochters door de ziel. „Nu ben ik niet meer alleen”, zegt ze. Dat is misschien wel het ergste van Alzheimer. De eenzaamheid

die deze mensen voelen.”

Pe Hengeveld heeft het goed in verpleeghuis Den Es. Ze wordt liefdevol en respectvol verzorgd. Krijgt een knuffel als ze daar behoeft aan heeft. Mag aardappelschillen en andere klusjes doen, want ledigheid is en blijft des duivels oorkussen. Ria, haar broer en zus, zes kleinkinderen en andere familieleden komen vaak op bezoek, sjoelen met haar en maken haar blij. Al is het maar voor even.

Soms ook wordt er uitbundig gelachen. Bijvoorbeeld als oma een medebewoner ontwaart en fluitert tegen haar naasten: „Die heeft ze niet allemaal op een rijtje.” Waarna ze zich tot Popje wendt en hardop zegt: „Wil je nog een beetje pap?”

“De rollen zijn omgedraaid. Ik ben nu haar moeder, zij is een kind geworden”

Siebelink

Het boek *Mam raakt kwijt* wordt donderdag 17 november gepresenteerd in boekhandel Rutgers in Varsseveld. Het eerste exemplaar is voor de vermaarde schrijver Jan Siebelink, al jarenlang bevriend met auteur Ria Tuenter.

Uitgever van het boek is Boekenbent in Barneveld. Vanaf 18 november ligt de verhalenbundel in diverse boekhandels in de Achterhoek. Het boek kost 14,95 euro. Voor meer informatie: mamraaktkwijt.nl.